

PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 123/23

2023 m. liepos 13 d., Liuksemburgas

Generalinės advokatės išvada byloje C-261/22 | GN (Vaiko interesais grindžiamas atsisakymo pagrindas)

Anot generalinės advokatės T. Čapeta, galima atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį, išduotą dėl mažamečių vaikų motinos, kai tai geriausiai atitinka vaiko interesus

Toks atsisakymas galimas tik tuo atveju, jei, pasinaudojusi bendravimo mechanizmu, vykdančioji institucija neturi pakankamai informacijos, kad būtų visiškai tikra, jog EAO vykdymas neprieštarautų vaiko interesams

Belgijos teisminė institucija išdavė Europos arešto orderį (EAO) dėl moters, siekdama, kad jai būtų įvykdyta penkerių metų laisvės atėmimo bausmė. Po kelių mėnesių ji buvo suimta Bolonijoje, Italijoje. Suėmimo metu su ja gyveno nepilnametis sūnus, todėl suėmimas buvo pakeistas namų areštu, kad vaikas galėtų būti su motina. Bolonijos apeliacinis teismas pateikė Belgijos teisminei institucijai prašymą pateikti informaciją apie motinoms, gyvenančioms su nepilnamečiais vaikais, skirtos bausmės vykdymo tvarką Belgijoje. Negavusi atsakymo, ji atsisakė jį perduoti.

Italijos Aukščiausiasis kasacinis teismas, nagrinėdamas skundus dėl sprendimo atsisakyti perduoti asmenį, Teisingumo Teismui pateikė klausimą, **ar galima atsisakyti vykdyti EAO arba jo vykdymą atidėti, jeigu prašomas perduoti asmuo yra motina, gyvenanti su savo nepilnamečiais vaikais, kai perdavimas kelia pavojų, kad bus pažeista pagrindinė teisė į šeimos gyvenimą arba vaiko interesus.**

Generalinė advokatė Tamara Čapeta savo išvadoje pažymi, kad EAO mechanizmas grindžiamas prielaida, jog valstybės narės gerbia pagrindines teises. Šia prezumpcija galima suabejoti tik tuo atveju, jei vykdančiajai institucijai yra žinoma apie sisteminius ar bendro pobūdžio trūkumus užtikrinant išduodančiojoje valstybėje įkalintų asmenų teisę į šeimos gyvenimą. **Kadangi šioje byloje nėra duomenų apie sisteminius Belgijoje kalinamų asmenų šeimos gyvenimo garantijų trūkumus, generalinė advokatė mano, kad vykdančioji institucija negali atsisakyti vykdyti EAO dėl galimo nuteistosios teisės į šeimos gyvenimą pažeidimo.**

Kitas asmuo (ar asmenys, atsižvelgiant į tai, kad nuteistoji tuo tarpu pagimdė antrą vaiką), dėl kurio pagrindinių teisių kyla ginčas šioje byloje, yra šios moters vaikai. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje saugomi vaiko interesus. Byloje dalyvaujantys vaikai gali netiesiogiai nukentėti dėl EAO vykdymo, todėl sprendimui, ar vykdyti EAO, gali turėti įtakos rūpestis vaiko interesais. Tačiau galimas EAO nevykdymas siekiant apsaugoti šiuos interesus kyla ne dėl tarpusavio pasitikėjimo klausimo, o dėl labiausiai konkretaus vaiko interesus atitinkančio sprendimo paieškos.

Anot generalinės advokatės T. Čapeta, pagal EAO pagrindų sprendimą iš esmės nedraudžiama atsisakyti vykdyti EAO, išduotą dėl mažamečių vaikų motinos, kai tai atitinka vaiko interesus. Toks atsisakymas galimas tik tuo atveju, jei nustačius konkrečią vaiko situaciją ir pasinaudojus EAO pagrindų sprendime numatytu bendravimo tarp išduodančiosios ir vykdančiosios teisminės institucijos mechanizmu, pastaroji neturi pakankamai informacijos, kuri leistų būti visiškai tikra, kad EAO vykdymas neprieštarautų vaiko interesams.

Generalinė advokatė priduria, kad siekiant išvengti nebaudžiamumo, EAO pagrindų sprendimo 4 straipsnio 6 dalyje numatytas neprivalomo nevykdymo pagrindas (leidžiantis vykdančiajai valstybei narei neperduoti asmens, jei ji įsipareigoja pati vykdyti laisvės atėmimo bausmę) gali virsti vykdančiosios teisminės institucijos pareiga siekiant apsaugoti vaiko interesus. EAO pagrindų sprendimo 4 straipsnio 6 dalies taikymas gali būti geriausia išeitis, jei dėl bet kokios su atitinkamu vaiku susijusios priežasties jo interesus atitiktų neišvykimas iš vykdančiosios valstybės narės, tačiau kartu būtų svarbu, kad jis palaikytų dažnus ir artimus ryšius su motina.

Generalinės advokatės nuomone, nagrinėjamu atveju negalima taikyti laikino perdavimo atidėjimo pagal EAO pagrindų sprendimo 23 straipsnio 4 dalį, nes jį galima taikyti tik dėl prašomo perduoti asmens ir tik tuo atveju, jei to reikia dėl rimtų humanitarinių priežasčių, kurios akivaizdžiai keltų pavojų prašomo perduoti asmens gyvybei ar sveikatai.

PRIMINIMAS: Generalinio advokato išvada nėra privaloma Teisingumo Teismui. Būdami visiškai nepriklausomi, generaliniai advokatai siūlo Teisingumo Teismui teisinę bylos, už kurią jie atsakingi, išsprendimo būdą. Teisingumo Teismo teisėjai pradeda pasitarimus šioje byloje. Sprendimas bus priimtas vėliau.

PRIMINIMAS: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

Visas [išvados tekstas](#) nuo jos perskaitymo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Marta Osleja ☎ (+352) 4303 6005.

Nuotraukas iš išvadų skaitymo posėdžio galima rasti „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.

Likite su mumis!

